

Taal en communicatie samenvatting + oefenvragen met antwoorden

Taal en Communicatie (Universiteit Leiden)

Taal en communicatie samenvatting

▼ Inhoudsopgave

Semantiek en pragmatiek

Verschil tussen semantiek en pragmatiek

Boundary phenomena

Grice

Truth-conditional meaning

Formal logic: logical connectives

Maxims (grice)

Typen implicaturen

Latere benaderingen op implicatuur

Grice

Neo-Griceans (Horn): two principles

Marked expression implicates marked meaning:

Relevance Theory: only one principle (be relevant)

Explicatures

Speech act theory

Mid term

Taalhandelingstheorie

Speech acts 1: Austin

Speech acts 2: Searle

Five general groups (not in Birner)

Indirect speech acts

Onderwerpen

Indirect speech act

Searle presupposes Grice

Indirect speech acts via felicity conditions

Mid-term stof

Referentie en presuppositie

- Twee speciale soorten verwijzende woorden
- Deiktische elementen (deixis)
- Combinatie van semantiek en pragmatiek
- Wat je moet weten over referentie
- Presuppositie
- Entailment (logische gevolgtrekking)
- Entailment versus presuppositie
- Presuppositie is (deels) pragmatisch
- (On)beleefdheid
 - Pragmatiek: indirect/impliciet
 - Beleefdheidstheorie (brown en Levinson)
 - Beleefdheid volgens Culpeper
 - Beleefdheid volgens Watts
- Gespreksanalyse
 - Klassieke pragmatiek
 - Standaardvoorbeeld 'gesprek'
 - Conversatie-analyse (CA)
 - Beurtwisseling (turn taking)
 - Beurttoewijzing (rondom PRO)
 - Sequentiële organisatie
 - Preferentieorganisatie
 - Geprefereerd verloop
 - Niet-geprefereerde reacties
 - Conversatie-analyse
 - Transcriptie tekens
- Critical Discourse Analysis
 - Conceptualisering
 - Sturende kracht van taal
 - Critical Discourse Analysis
 - Metaforen
 - Conceptual metaphor
 - Critical Metaphor Analysis
- Commitment
 - Exploiting the difference
 - Defense lines (staseis)
 - Summing up
 - Commitment and denial
 - Entailment (lecture 7)
 - Presupposition (lecture 7)
 - Particularized implicature (lecture 3)
- Vragenuurtje
 - No clear boundry
 - Deixis/anaphora: boundary phenomenon
 - Implicatures: Grice
 - Austin/Searle
 - Politeness

Semantiek en pragmatiek

Verschil tussen semantiek en pragmatiek

De letterlijke betekenis is het domein van de **semantiek**; de "bijkomende betekenis" is het domein van de **pragmatiek**.

Pragmatiek kan ruwweg worden gedefinieerd als de studie van het taalgebruik in een context - in vergelijking met de semantiek, die de studie is van de letterlijke betekenis, onafhankelijk van de context.

Bouwstenen van taal: **klanken** → **woorden** → **zinnen** → **communicatie**

Rood = taalsysteem **Groen** = taalgebruik

Waarheidsconditionele betekenis:

- de betekenis van een zin = de voorwaarden waaronder die zin waar is in "de wereld".
- Pragmatische "betekenis" is niet waarheidsconditioneel. Hoe moet de zin eruit zien om hem "waar" te laten zijn.

Voorbeeld: "De scholen zijn weer begonnen." → Als de scholen niet begonnen zijn, dan is dit niet waar (afhankelijk van de pragmatische betekenis).

Pragmatiek in het wild:

- **ironie** (je bedoeling is anders dan de letterlijke betekenis)
- "alleen maar een vraag" (bijvoorbeeld: "willen we meer of minder marokkanen")

Conventionalisering = een inferentie wordt zo gewoon dat taalgebruikers die beginnen te verwachten. Als die verwachting eenmaal bestaat, is de interpretatie conventioneel geworden.

Conventionele implicatuur

Boundary phenomena

Anaforisch gebruikte voornaamwoorden:

VB. Daan sloeg Willem. **Hij** was boos

Je moet weten naar wie **Hij** verwijst om de waarheidsvoorwaarden van de zin te kunnen bepalen, maar daarvoor heb je al context nodig.

Dus:

- Pragmatiek gaat over taal in gebruik, over alle soorten kennis die mensen nodig hebben om succesvol te kunnen communiceren (naast hun kennis van het taalsysteem)
- Er is vaak een verschil tussen wat mensen expliciet zeggen (taalsysteem, semantiek) en wat ze bedoelden (taalgebruik, pragmatiek)

- Komende weken:
 - Hoe kunnen we begrijpen wat mensen bedoelen als ze niet zegen wat ze bedoelen? En waarom zouden ze niet gewoon zeggen wat ze bedoelen?
 - waar ligt precies de grens tussen expliciete en impliciete informatie, en dus tussen semantiek en pragmatiek?

Grice

Truth-conditional meaning

The meaning of a sentence = the conditions that need to be fulfilled for the sentence to be true in the world

Formal logic: logical connectives

- **Conjunction:** & (and)
 - $P \& Q \rightarrow Q \& P$
 - True if both propositions are true (order does not matter)
- **(inclusive) Disjunction:** \vee (or)
 - $P \vee Q \rightarrow \neg (\neg P \& \neg Q)$
 - true if one of the propositions is true, or both of them are
 - true as long as it is not the case that P and Q are both false
- **Implication** \rightarrow (if...then)
 - True as long as it is not the case that P is true and Q is not true
- **Negation:** \neg

Maxims (grice)

1. **Maxim of Quantity:** say enough but don't say too much
2. **Maxim of Quality:** say only what you believe is true
3. **Maxim of Relation:** say only what is relevant
4. **Maxim of Manner:**
 - a. Be brief
 - b. Be clear
 - c. Be unambiguous
 - d. Be orderly

The maxims are descriptive rather than prescriptive.

Flouting = not uncooperative (secretely violating a maxim is).

According to Grice, the hearer can derive the intended interpretation of an utterance (implicatures) by assuming that the speaker is cooperative.

This means that either the speaker is observing the maxims or openly violating them (=flouting or exploiting).

General reasoning: the speaker literally says x and he is cooperative, therefor (given the context) he probably means y.

Typen implicaturen

Implicaturen

Conventioneel

Implicatures in 'ordinary' language are typically NOT deductive (not necessarily true or logically valid):

- they differ depending on the context (**context-dependent**)
- They are not part of the fixed meaning of a specific form (**non-conventional, non detachable**)
- There may be misunderstandings and arguments about the precise implicature and whether or not it was intended by the speaker (**indeterminate**)
- The speaker himself may deny or cancel an implicature, *without the literal meaning being untrue* (**not truth-conditional**)
- You can use the cooperation principle and the maxims to calculate the implicature from the literal meaning and the context (**calculable**)

What is said (linguïstisch)	Conventional implicatures	Conversational implicatures
Truth-conditional	Non truth-conditional	Non truth-conditional
Not cancellable	Not cancellable	Cancellable

Semantics is truth-conditional, the 'additional' meaning (contrast, consequence) must be pragmatic (implicatures). The contrast is not part of "what has to be the case in the world in order for the sentence to be true".

Conventional implicature = Attached to conventional meaning of a specific form (word)

- *But, so, therefore, moreover...*

- *u/jij, vous, tu...*

- Discourse particles: *nou, toch, maar, eens, even...*

- Expressives (omg)

To 'derive' a conventional implicature, you do not really need pragmatic principles like the cooperation principle and the maxims" it can be 'calculated' out of context.

Generalized conversational implicatures	Particularized conversational implicatures
Standard, default implicature	Entirely dependent on context
May be cancelled	"De scholen zijn weer begonnen"
Triggered by linguistic element	"Wat een prachtige dag" wanneer het regent
"Some students were absent" = not all students were absent	
"Wil je het zout aangeven" "Ja"	

what is said → conventionele implicatuur → gegeneraliseerde implicatuur → particuliere implicatuur

Latere benaderingen op implicatuur

Grice

Semantics	Pragmatics
What is said	Implicatures
Truth-conditional	Non-truth conditional

1. **Maxim of Quantity**: say enough but don't say too much
2. **Maxim of Quality**: say only what you believe is true
3. **Maxim of Relation**: say only what is relevant
4. **Maxim of Manner**: be brief, clear, unambiguous, and orderly

A cooperative speaker either **observes** or **flouts** the maxims, both of which trigger **conversational implicatures**.

Two problems for Grice	Later approaches
In practice, it is often difficult to decide which of the four maxims is needed to arrive at the intended interpretation.	Neo-Griceans : two principles (Q and R) Relevance Theory : one principle
It is not clear if the distinction between semantics and pragmatics really coincides with the distinction between truth-conditional and non-truth conditional meaning. Example: it is raining <i>but</i> the sun is shining → the contrast is not part of 'what has to be the case in the world in order for the sentence to be true'	Relevance Theory : draws the distinction between semantics/pragmatics differently, introduces explicatures

Neo-Griceans (Horn): two principles

- **The Q(uality)-Principle**: say as much as you can

- From the perspective of the hearer: the speaker does not mean more than what was said. What is not said is not the case
- Example: *Some* students were absent +> not all students were absent
- **The R(elevance)-Principle:** don't say more than necessary
 - From the perspective of the hearer: the speaker means more than was said. I am allowed to infer anything that 'speaks for itself'
 - Example: I broke a fingernail +> I broke one of my own fingernails

Q-implicature	R-implicature
The speaker does not mean anything more (more specific) than he said	The speaker means more (or something different) than he said
Negative implicature (+> NOT x)	Enrichment, elaboration
On the basis of what the speaker could have said but did not say	On the basis of what is normal, stereotypical, unmarked, self-evident, common sense (given context and culture)

Marked expression implicates marked meaning:

I broke a fingernail +> I broke one of my own fingernails (R)

A fingernail was broken by me +> not one of my own (Q)

This principle is basically a manifestation of the Q-principle:

- **Negative implicature:** the normal implicature does not hold
- The implicature is derived on the basis of what the speaker could have said but did not say (namely: the unmarked expression)

Relevance Theory: only one principle (be relevant)

- Every utterance with a **guarantee of Relevance:** the speaker intended meaning is sufficiently relevant to be worth the trouble of processing it.
- Relevance is defined in terms of costs and benefits
 - **Benefits:** effects, what you can 'get' from the utterance, the interpretation (**contextual implications**)
 - More = more relevant
 - **Costs:** the processing effort needed to 'get' it (**cognitive effort**)
 - Less processing effort = more relevant
- In practice: the first relevant interpretation of an utterance that comes to mind (=with the least effort) simply has to be the one intended by the speaker

- Sometimes the interpretation costs more effort (e.g. irony, metaphor) but then this is coensated by reater contextual effects

Example: I have two sons

Grice	Neo-Gricean (Horn)	Relevance
Implicature: I do not have more than two sons Maxim of Quantity First submaxim: say enough Generalized conversational implicature May be cancelled by context	Implicature: I do not have more than two sons Q-implicature: say as much as you can Scale: <one, two, three, four...> (Horn scale) May be cancelled by context	Without context it is not possible to say what the implicature of this utterance is Relevance is entirely context dependent No generalized imlicatures, no cancellation

Explicatures

Grice	
WHAT IS SAID	CONVERSATIONAL IMPLICATURES
truth-conditional	non truth-conditional
context-independent	context-dependent

Relevance Theory		
CODED MEANING	EXPLICATURES	IMPLICATURES
	truth-conditional	non truth-conditional
context-independent	context-dependent (relevance)	

Universiteit Leiden

Explicatures

Explicatures = everything you add to the linguistically encoded meaning in order to arrive at the full proposition.

Like the coded meaning, they contribute to truth conditions.

Like implicatures, they are dependent on the context (relevance)

Examples:

A: Did you enjoy your holiday?

B: The beaches were crowded and the hotel was full of bugs

Implicature: No, I did not enjoy my holiday

Explicatures: The beaches at the holiday resort that the speaker went to were crowded with people and the hotel where he stayed was full of insects

A: Let's go for breakfast

B: I've had breakfast

Implicature: I don't wanna go for breakfast

Explicature: I've already had breakfast earlier today

'Enrichment' or 'fleshing out' of vague, ambiguous linguistic elements in the utterance.

Reference assignment: 'he has two brothers'

You need to know who 'he' refers to in order to determine truth-conditional content. Since this is dependant on the context, this means that pragmatics/context plays a role already in determining 'what is said'.

Generalized conversational implicatures (Grice, neo-Griceans): 'he has two brothers'

Relevance theory: wheter 'two' means 'not more than two' or 'at least two' is determined by the context. It does affect the truth-conditional content of the utterance and is dealt with at the level of explicatured. It is 'explicitly communicated'.

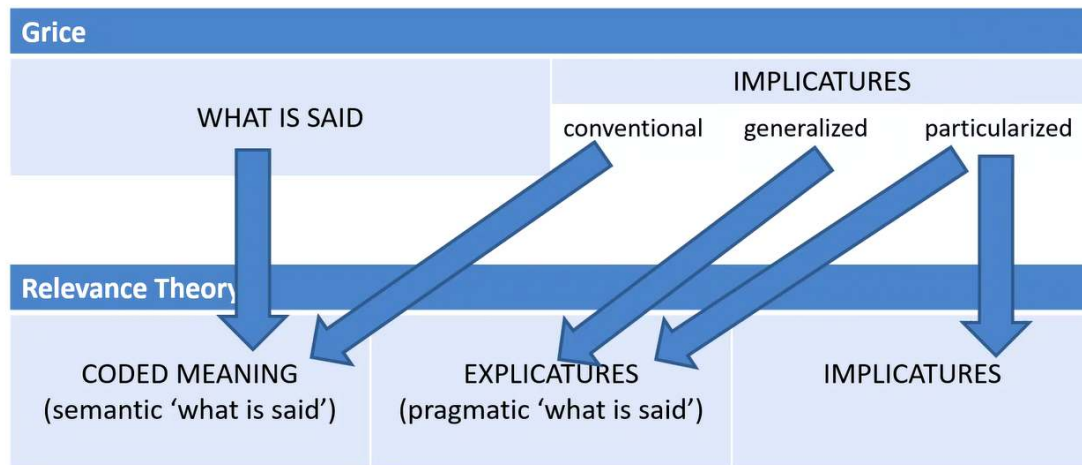
From Grice to Relevance (simplified summary)

Grice			
WHAT IS SAID	IMPLICATURES		
	conventional	generalized	particularized

Relevance Theory		
CODED MEANING (semantic 'what is said')	EXPLICATURES (pragmatic 'what is said')	IMPLICATURES

Universiteit Leiden

From Grice to Relevance (simplified summary)

Universiteit Leiden

Speech act theory

Mid term

- 9-11 op maandag 24 oktober
- Je krijgt een proeftentamen

Taalhandelingstheorie

Problem: sentences that are used to present the same situation in reality are assumed to have the same 'meaning' (truth-conditional meaning)

The cat chased the dog

The dog was chased by the cat

This suggest that not all aspects of meaning are truth-conditional

Problem: utterances other than assertions

Is it raining?

If only the sun were shining!

Call me a cab

Speech acts 1: Austin

- How to do things with words

- **Performative** utterances (versus **constatives** like 'it's raining')
 - They are not true or false
 - They do not have truth conditions but felicity conditions
 - Geslaagdheidsvoorwaarden
 - *I name this ship mr. Bird*
 - *I pronounce you husband and wife*
- Performatives are not exceptional
 - Many utterances are implicit performatives
 - I promise I will do it tomorrow: **explicit performative**
 - I will do it tomorrow: **implicit performative**
 - I apologize: **explicit performative**
 - I'm sorry: **implicit performative**
 - Constatives are performing a certain kind of speech act as well
 - The sun is shining: I assert that the sun is shining
- Every utterance is used to perform an act → speech act
- In fact, to perform a speech act is performing three types of act simultaneously
 - **Locutionary act**: the act of saying (**locution**)
Conveying linguistic meaning = Gricean 'what is said'
 - **Illocutionary act**: what you intend to do by means of saying (**illocution**)
(If it is not literally 'said' it will be an implicature for Grice)
→ Taalhandeling!!
 - **Perlocutionary act**: effect on the hearer, what you intend to achieve (**perlocution**)
(Birnir has a very broad definition of this)

Speech acts 2: Searle

- **Felicity conditions (geslaagdheidsvoorwaarden)**
 - Language system: a sentence is ungrammatical if it violates the rules of syntax.
 - Language use: an utterance is inappropriate, infelicitous if it violates the rules of language use, e.g. the felicity conditions of speech acts
- You can think of felicity conditions as making up a definition of the speech act verb involved, e.g. what does *to promise* mean? What does an utterance make a promise? What conditions have to be fulfilled in order for an utterance to count as a promise?

Felicity conditions 4 kinds of rules:	Promise	Request	Question	Thanks
Propositional-content rule (propositionele-inhoud voorwaarde)	Concerns future act of the speaker	Concerns future act of the hearer	Any proposition	Concerns past act of hearer
Perpratory rules (voorbereidende voorwaarde)	Act is in the interest of the hearer: speaker was not supposed to do it anyway: speaker is able to do it	Acts in the interest of the speaker: hearer was not supposed to do it anyway: hearer is able to do it	Speaker does not know the answer: hearer was not going to provide it anyway: hearer might know the answer	Act is in the interest of the speaker
Sincerity rule (oprechtheidsvoorwaarde)	Speaker intends to do it	Speaker want the hearer to do it	Speaker wants information	Speaker feels grateful
Essential rule (essentiële voorwaarde) (kan alleen bij directe taalhandelingen)	Counts as speaker taking an obligation to do it	Counts as an attempt to get the hearer to do it	Counts as an attempt to explicit the information from the hearer	Counts as an expression of gratitude

Five general groups (not in Birner)

	Sincerity condition	Essential condition	Examples
Assertives Bewerend/beweerders	Speaker believes that p	Speaker commits himself to the truth of p (p is true or false)	I assert that it is raining Assert, claim, conclude, insist, hypothesize
Directives Sturend/stuurders	Speaker wishes that p	Speaker attempt to get the hearer to realize p	Request, order command, question, pray
Commissives Bindend/binders	Speaker has the intention to do p	Speaker commits himself to realize p	Promise, swear, guarantee
Expressives Uitrukkend/uitdrukken	Speaker is in a certain psychological state	Speaker expresses his/her psychological state	Thank, congratulate, apologize, welcome, condole, deplore
Declaratives Verklarend/verklaarders		Speaker makes p true (simply by saying p)	I fire you, I resign, I name the ship, I open the meeting

Indirect speech acts

Onderwerpen

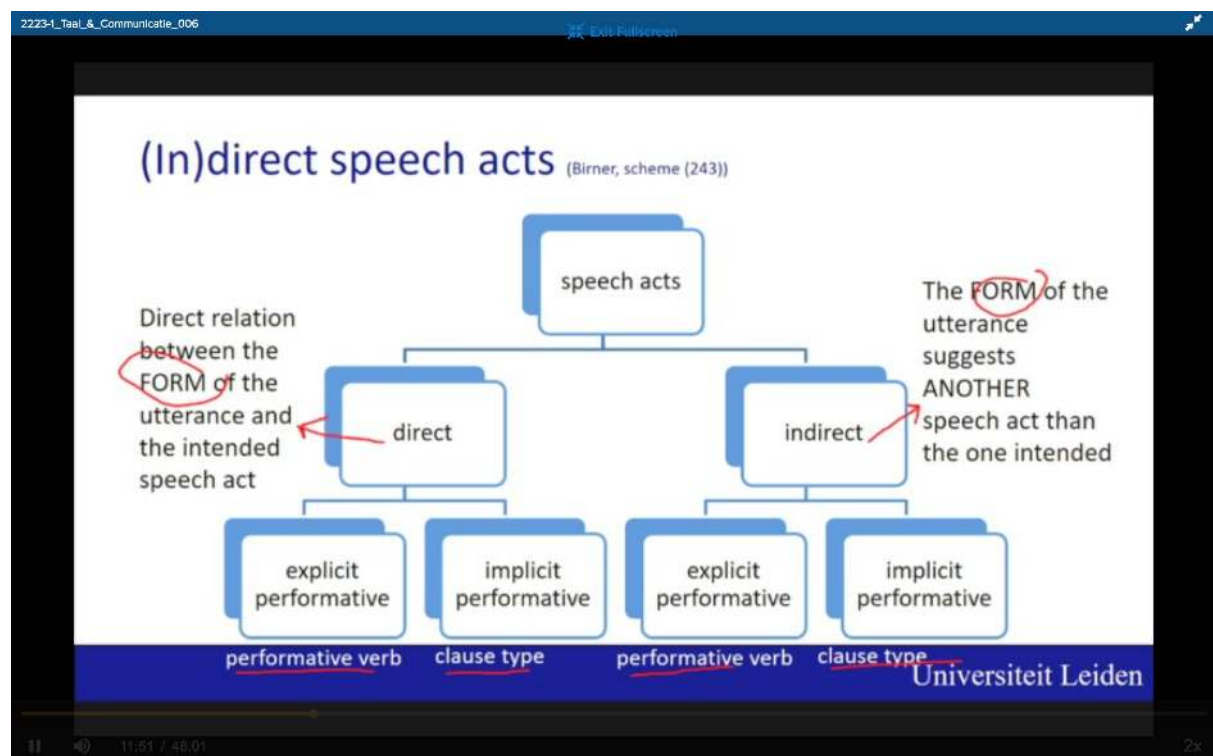
1. Indirect speech acts
2. Specifically” how to get from the literal speech act to the intended speech act via the felicity conditions?

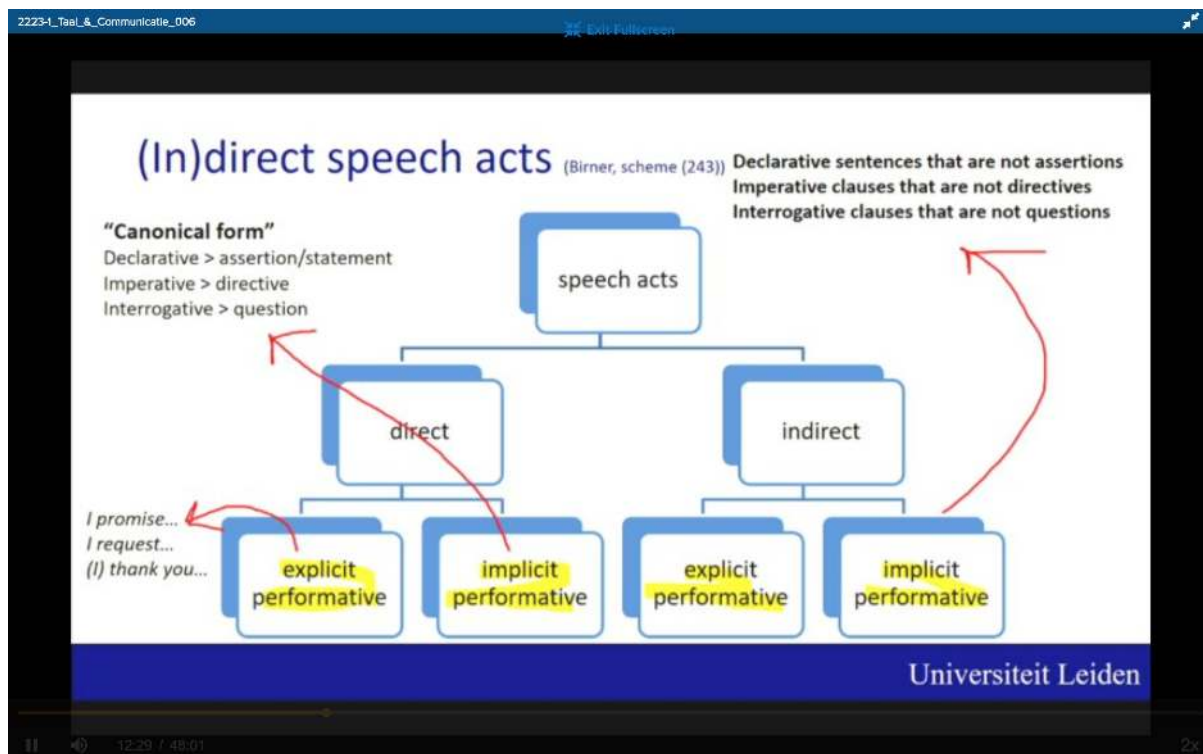
Indirect speech act

If the form of the utterance (locution) is typically associated with another speech act than the one intended (illocution) then we are dealing with an **indirect speech act**.

Direct speech act = direct relation between the FORM of the utterance and the intended speech act

Indirect speech act = the FORM of the utterance suggests ANOTHER speech act than the one intended

Explicit performative (direct) = i promise, i request, thank you...

Implicit performative (direct) = "Canonical form"

Declarative → assertion/statement

Imperative → directive

Interrogative → question

Implicit performative (indirect) = declarative sentences that are not assertions. Imperative clauses that are not directives. Interrogative clauses that are not questions.

Explicit performative (indirect) = I tell you, i'd really like a cold drink

Searle presupposes Brice

Ten steps for inferring intended speech act from literal speech act

Step 1-5: on the basis of Gricean reasoning (cooperation, maxims) the hearer concludes that the intended meaning (primary speech act) must be different from the literal one (secondary speech act)

Step 6-10: the hearer derives the intended meaning (primary speech act) via its felicity conditions: the literal utterance (secondary speech act) makes reference to a felicity condition of the intended speech act

Searle's discovery: he notes that in many cases one can indirectly perform a speech act by either asserting or questioning a felicity condition of that act.

Indirect speech acts via felicity conditions

	Propositional content condition	Preparatory conditions	Sincerity condition	Essential condition
Asserting a felicity condition (secondary speech act = assertion)	I will... You will... Ik ga/zal... Jij gaat/zal...	I can/could... You can/could.... Ik kan... Je kunt...	I want to... I'd like to... Ik wil... Ik zou graag...	X
Questioning a felicity condition (secondary speech act = question)	Will/would you...? Zal ik...? Ga/zal je...?	Can/could I....? Can/could you...? Kan ik...? Kun je...?	X Wil ik...?	X

Mid-term stof

Grice	Recentere benaderingen	Taalhandelingen
Betekenis/bedoeling Wat gezegd wordt, wat bedoeld wordt (waarheidsconditioneel)	Neo-Griceans: Q-implicaturen R-implicaturen	Performatiefconstatief
Coöperatieprincipe, samenwerkingsbeginsel	Relevantie-theorie: Relevantie-principe Explicatuur-implicatuur	Expliciet/impliciet performatief
4 maxims	Relevantietheorie versus Grice/neo-Griceanen	Locutie/illocutie/perlocutie
In acht nemen, heimelijk schenden/overtreden, openlijk overtreden, terugtrekken	Niet: 3.1.2 en 3.1.3	4 soorten geslaagdheidsvoorwaarden
Hoe kun je implicaturen afleiden met behulp van maxims?		5 groepen taalhandelingen
3 soorten implicaturen		Directe/indirecte taalhandelingen
		Hoe kun je de primaire taalhandeling afleiden met behulp van de geslaagdheidsvoorwaarden
		Niet: 6.5 en 6.6

Referentie en presuppositie

semantics	pragmatics
literal meaning	non-literal/intended meaning
sentence	utterance

sentence meaning	speaker meaning
sense	reference
context independent	context dependent
truth-conditional	non truth-conditional
betekenis	

Sense = betekenis

Reference = verwijzing

Twee speciale soorten verwijzende woorden

Dektische woorden (deixis)	Anaforische woorden
Indexicaal: om de verwijzing van een deiktisch woord te bepalen heb je de context nodig	Indexicaal: om de verwijzing van een anaforisch woord te bepalen heb je de context nodig
Specifiek: kennis van de spreeksituatie (tijd, plaats, spreker, hoorder)	Specifiek: de omringende talige context moet het antecedent leveren

Deiktische elementen (deixis)

- Ik/jij - **persoonsdeixis**
- Hier/daar, dit/dat, gaan/komen (**ruimtelijke deixis**)
- Gisteren/morgen (**temporele deixis**)
- **Discourse deixis** (maar die is heel anders en alle voorbeelden ervan kunnen ook als anaforisch worden gezien.)

Voorbeeld: Ik zag John twee dagen geleden. Hij was verkouden. Ik ben dat nu zelf ook
Roze = deiktische elementen

Voorbeeld: Ik zag John twee dagen geleden. Hij was verkouden. Ik ben dat nu zelf ook.
Roze = anaforische elementen

Combinatie van semantiek en pragmatiek

- Syntactische beperkingen op wederkerende voornaamwoorden (begin 4.4.2, mag je overslaan)
- Semantische informatie over getal en geslacht van het voornaamwoord

Wat je moet weten over referentie

- Het verschil tussen deiktische en anaforische referentie
- Verschillende soorten deixis
- Factoren die relevant zijn voor het bepalen van de de antecedent

- De verwijzing van deiktische en anaforische elementen moet duidelijk zijn voordat je kan bepalen wat de waarheidsvoorwaarden van een zin zijn.
 - Ze zijn dus zowel waarheidsfunctioneel als context-afhankelijk. Daarom zou Relevance Theory ze beschouwen als **explicaturen**

Presuppositie

Een verschil met een implicatuur is dat een **presuppositie** ontkenning 'overleeft': de ontkende zin heeft nog steeds dezelfde presuppositie (constancy under negation).

Pressupposition triggers:

- Definite description
- Change-of-state verb

Entailment (logische gevolgtrekking)

Als q een **entailment** is van p, dan volgt de waarheid van q noodzakelijkerwijs (logisch, semantisch, dwingend) uit de waarheid van p.

John ate all the cookies	entails	John ate some cookies
John has 3 brothers	entails	John has 2 brothers
John killed Bill	entails	Bill died
John saw a boy	entails	John saw a person
My wife was kidnapped	entails	Someone was kidnapped

Je kunt geen context bedenken waarin de eerste zin waar is en de tweede niet (versus implicaturen: niet-logische gevolgtrekkingen op grond van de context)

Entailment versus presuppositie

My wife was kidnapped	Entails	Someone was kidnapped
My wife was kidnapped	Presupposes	I have a wife

De entailment overleeft de negatie niet, de presuppositie wel.

In specifieke contexten kan de presuppositie geannuleerd worden.

Presuppositie is (deels) pragmatisch

Zoals implicaturen, verschilt in opzicht van entailment

- Context afhankelijk
- Kan geannuleerd worden

Conversational implicature	Presupposition	

Semantics → entailment → presupposition implicatures (general, particulier) → pragmatics

(On)beleefdheid

Pragmatiek: indirect/impliciet

- presuppositie/entailment
- Implicaturen getriggerd door toepassen of openlijk schenden van maxime
- Indirecte taalhandelingen (typisch via geslaagdheidsvoorwaarden)
- Waarom al die indirectheid?
 - Een van de redenen: beleefdheid

Beleefdheidstheorie (brown en Levinson)

- Let op: **beleefd** heeft in beleefdheidstheorie een andere (ruimere) betekenis dan in het dagelijks taalgebruik
- Basis wordt gevormd door het idee dat iedereen behoefte heeft aan een positief en een negatief 'gezicht' (**face**)
 - **Positief gezicht**: behoefte aan waardering, aardig gevonden worden, bij een groep horen.
 - **Negatief gezicht**: behoefte aan met rust gelaten worden, autonomie, eigen domein
- Gezichten kunnen door taalhandelingen in meer of mindere mate bedreigd worden (**face threatening acts, FTA's**)
 - Bijvoorbeeld: een **directieve taalhandeling** het negatieve gezicht van de hoorder
 - Bijvoorbeeld: een **beschuldiging** bedreigt het positieve gezicht van de hoorder
- Hoe **gezichtsbedreigend** een taalhandeling is (het 'gewicht' van de FTA), wordt bepaald door:
 - De aard van de taalhandeling zelf
 - De relatie tussen de spreker en de hoorder (sociaal, hiërarchisch)
- 2 soorten beleefdheid:
 - **Negatieve beleefdheid** (afstand): gericht op het negatieve gezicht
 - **Respectstrategieën** (kun je met het zout geven?)
 - **Positieve beleefdheid** (toenadering): gericht op het positieve gezicht

▪ **Solidariteitsstrategieën**

- **Off record**: je impliceert iets, maar vraagt het niet expliciet
 - Bijvoorbeeld: je wilt dat iemand langskomt dus zeg je “Ik heb niets te doen vanavond, ik ga me echt vervelen”
- **On-record** = conventionally indirect
- **Positieve beleefdheid**:
 - Spreken in 1e persoon meervoud (inclusief “wij”)
 - Aanspreken met voornaam
 - Mededogen (‘ik weet dat het heel moeilijk voor je is’)
 - Zeggen dat je zelf ook wel eens hetzelfde hebt gedaan
 - Vragen naar redenen (‘hoe komt dat toch?’)
 - Compliment geven
- **Negatieve beleefdheid**:
 - Inbreuk taalhandeling kleiner voorstellen (zeg maar, soort van, eigenlijk, een beetje, denk ik...): **hedging**
 - Expliciet jezelf verontschuldigen
 - **Formele beleefdheidsvormen** gebruiken (u, de geachte afgevaardigde)
 - Onpersoonlijke formuleringen gebruiken
- **Indirect (off record)**
 - Retorische vraag
 - Ironie (u liegt natuurlijk nooit)
 - **Praeteritio** (ik zeg niet dat u liegt, maar...)
 - **Ellips** (als u x zegt weten wij y)
- Twee algemene problemen met de beleefdheidstheorie van Brown en Levinson:
 - De theorie kan niet zo goed omgaan met onbeleefdheid: als ‘face threatening’ misschien juist het doel van de spreker is
 - Of een uiting als ‘(on)beleefdheid’ wordt ervaren, is sterk afhankelijk van de specifieke context: niet inherent aan talige middelen.

Beleefdheid volgens Culpeper

- Positieve en negatieve onbeleefdheid
 - **Positieve onbeleefdheid**: gericht tegen het positieve gezicht

- Bijvoorbeeld: onaardig, negeren, uitschelden
- **Negatieve onbeleefdheid**: gericht tegen het negatieve gezicht
 - Bijvoorbeeld: dreigen, 'te dichtbij komen'
- Het kan ook gaan om '**mock impoliteness**'
- Wat is beleefd?

Beleefdheid volgens Watts

- Verschil tussen beleefd volgens Brown en Levinson en beleefd volgens gewone taalgebruikers
- Watts maakt onderscheid tussen politeness 1 en politeness 2
 - **Politeness 1**: wat gewone taalgebruikers in een specifieke situatie als (on)beleefd ervaren, wat ze zelf zo zouden noemen
 - **Politeness 2**: wat de beleefdheidstheorie 'beleefd' noemt (technische, theoretische term)
- Als een uiting niet speciaal opvalt als 'beleefd' of 'onbeleefd' maar simpelweg gepast in de gegeven situatie, dan noemt Watts zo'n uiting niet 'polite' of 'impolite' maar '**politic**' (mag ik het zout?)
 - Uitingen met een beleefdheidsstrategie in de zin van Brown en Levinson (beleefd 2) zijn niet per se beleefd (beleefd 1): ze kunnen ook politic zijn, maar ook best onbeleefd
- Er zijn dus geen talige strategieën die van zichzelf (on)beleefd zijn. Bijvoorbeeld:
 - Interruptie door interviewer niet per se onbeleefd, in andere gesprekscontexten soms wel
 - Overdreven beleefd kan als onbeleefd worden ervaren (de strategieën van B&L kunnen bijvoorbeeld ironisch gebruikt worden) → mock (im)politeness
- Onbeleefdheid kan in sommige groepen of genres politic zijn (geworden) en is dan niet meer onbeleefd (in de zin van Watts)

Gespreksanalyse

Rood = taalsysteem

Groen = taalgebruik

Fonologie → morfologie → syntaxis → pragmatiek

Klank → morfeem, woord → zin → discourse (mondeling en schriftelijk)

Klassieke pragmatiek

- Theoretisch, **taalfilosofisch** ('theorie-gestuurd')
- Verzonnen voorbeelden
- Interpretatie door de onderzoeker (intuïtie, **introspectie**)
- Zinsniveau
- Geschreven teksten (**anaforen**)

Standaardvoorbeeld 'gesprek'

A: Ga je vanavond mee naar de film?

B: Ik moet studeren voor het tentamen

A:

- **Indirecte taalhandeling:**
 - bevraagt **propositionele inhoudsvoorwaarde**
- **Negatieve beleefdheidsstrategie** ('conventieel indirect')

B:

- **Maxime van Relatie/Relevantie**
- **Indirecte taalhandeling** (via voorbereidende voorwaarde)
- **Positieve beleefdheidsstrategie** ('geef reden')

Conversatie-analyse (CA)

- Hoe werkt taal in werkelijkheid, in face-to-face gesprekken?
- Ontstaan in de jaren '60 van de 20e eeuw vanuit een stroming in de sociologie: Sacks, Schegloff
- Informele gesprekken als 'basis-genre'
- 'Data-gestuurd' = 'bottom-up' (**transcripties**)
- Principes/spelregels/normen (**coöperatie**)

Beurtwisseling (turn taking)

- Eind van beurt is **TRP (transition-relevance place)** (**PRO: plaats relevant voor overgang**)
- Daar kan beurtwisseling plaatsvinden (wisseling los van TRP = **interruptie**)
- Een beurt (**turn constructional unit**) is 'een uiting die **prosodisch, syntactisch** en **pragmatisch** compleet is': kwestie van interpretatie van de gespreksdeelnemers
 - 'completed syntactic unit, intonational contour and completed action'

- **TCU: Turn constructional unit** en TRC → selecteert andere spreker

Beurttoewijzing (rondom PRO)

1. **Andersselectie** = nieuwe spreker 'aangewezen' (**nominated speaker**)
2. Als niet 1, dan **Zelfselectie** door nieuwe spreker
3. Als niet 1 of 2, dan kan huidige spreker doorpraten (**beurtbehoud**)

Sequentiële organisatie

- **Handelingssequentie** = opeenvolging van op elkaar aansluitende handelingen
- **Aangrenzend paar** ('adjacency pair')
- Twee **paar-delen**
 - A: ga je vanavond mee naar de film? → 1e paar-deel
 - B: Ik moet studeren voor het tentamen → 2e paar-deel
- Soorten sequenties:
 - **Pre-sequentie**
 - **Basissequentie**
 - **Insertie-sequentie**
 - **Post-sequentie**

Preferentieorganisatie

Geprefereerd verloop

Geprefereerd verloop: overeenstemming

Dat zie je aan:

- Formulering spreker A
 - Heb je zin om naar de film te gaan? → ja
 - Je hebt zeker geen zin om naar de film te gaan? → nee
- Reactie spreker B
Geprefereerde reactie:
 - Snelle reactie
 - Directe reactie
- Culturele verschillen in preferentie
- Voorbeelden:

- A: eet je mee vanavond?
B: ja gezellig
- A: je eet zeker niet mee vanavond?
B: nee ik heb college

Niet-geprefereerde reacties

Niet in overeenstemming met 1e paar-deel

- Gemarkerd door uitstel
- Gemarkerd door twijfel
- Voorbeelden:
 - A: kun je straks de hond uitlaten?
B: ehm nou ik heb het nogal druk
 - A: jij neemt morgen de taart mee toch?
B: de taart meenemen?
A: ja, voor de uitreiking
B: Oh, ehm nou eigenlijk was ik niet van plan om te komen

Conversatie-analyse

- Data-gestuurd
- Authentieke data
- Interpretatie door gespreksdeelnemers zelf staat centraal
- Discourse-niveau
- Mondeling taalgebruik
- Vgl. Watts/Culpeper (**politeness1**)!

Kritiek:

- Analyse nooit vrij van theorie?
- Blijft interpretatie van gespreksanalyticus: hoe weet je wat de gespreksdeelnemers bedoelen?
- Context buiten gesprek relevant

Transcriptie tekens

- ? = intonatie gaat omhoog
- ; = gaat door
- .h = hoorbare inademing

- h = hoorbare uitademing
- [] = overlapping tussen gesprekspartners
- (0.5) = pauze van 0.5 seconden (best lang)
- : = uitgerekte klank

Critical Discourse Analysis

Conceptualisering

Conceptualisering in taal is niet (alleen) iets wat je voor je eigen lol doet. Of je nou wil of niet, en of je het bewust doet of niet, in taal presenteert je de werkelijkheid altijd op een bepaalde manier aan je gesprekspartner.

Sturende kracht van taal

- Bijna een miljoen - nog geen miljoen
- Stripboek - graphic novel
- Oorlog - militaire operatie

Critical Discourse Analysis

- Taalgebruikers presenteren altijd een bepaalde visie op de werkelijkheid
- CDA concentreert zich op de 'ideologische' aspecten hiervan, met name op hoe machtsongelijkheid in taal tot uitdrukking komt (gender, kleur, seksuele identiteit, sociale klasse...)
- Deze eigenschap van taal kan ook (meer bewust) gebruikt en misbruikt worden in retorica, manipulatie, politieke propaganda etc.

Metaforen

- **Metafoor** ('beeldspraak') is bekend als stijlfiguur in de retorica en de literatuur. Het is een vergelijking waarin de vergelijking zelf impliciet blijft: *Achilles is een leeuw* (in plaats van *Achilles is zo sterk als een leeuw*)
- Lakoff & Johnson betogen in hun boek *Methaphors we live by* dat eigenlijk heel veel van ons taalgebruik (impliciet, onbewust) metaforisch is dat er zgn 'conceptuele metaforen' aan ten grondslag liggen
- We praten over een verschijnsel uit een bepaald domein (het doeldomein, **target**) met termen die eigenlijk afkomstig zijn uit een ander domein (het brondomein, **source**).
- Let op: een '**conceptuele metafoor**' heeft altijd de vorm: X is Y

Conceptual metaphor

- You're waisting my time
- How do you spend your time these days?
- Is that worth your while?
- He's living on borrowed time

Critical Metaphor Analysis

- **Personification**

- The nation is a person
- Britain is a hero
- Germany is a villain

- **Light metaphors**

- Hope is light
- Britain is light
- Germany is darkness

- **Journey metaphors**

- Purposeful activity is travelling along a path toward a destination
- Britain and the USA are travelling companions

- **Social metaphors**

- The nation is a person
- Nazism is a monster
- Ethical behaviour is a shield

- **X = Y → corona crisis = war**

- Fight , battle, combat
- Virus = enemy (from outside) (person)
- Overcoming crisis = beating the enemy, win the fight
- Health care workers = soldiers
- 'In the front line' (frontberichten)
- Strategies
- People breaking social distancing rules: traitors, deserters (you are either with us, or with the virus)
- Duty, obligation to serve the country in its hour of need

- Conceptuele metaforen zijn niet altijd onschadelijk: ze representeren niet alleen een bepaald perspectief op de werkelijkheid, maar ze creëren ook een bepaalde werkelijkheid ('*metaphors we live by*')
- Oorlogsmetafoor: alle middelen zijn toegestaan om te vijand te verslaan (los van gevolgen voor economie, welzijn, privacy), polarisatie tussen voor-en tegenstanders van corona-maatregelen
- CDA (inclusief CMA) probeert die onbewuste/impliciete/verborgen ideeën/metaforen expliciet te maken

Commitment

Semantics	Pragmatics
Literal meaning	Non-literal/intended meaning
Sentence meaning	Speaker meaning
Betekenis	Bedoeling
Sentence	Utterance
Sense	Reference
Context independent	Context dependent
Truth-conditional	Not truth-conditional

Exploiting the difference

Two ways to exploit the difference between explicit and implicit meaning:

- Denying **implicit meaning**
 - Do you want more or fewer Moroccans? → I was just asking a question!
 - I am not committed to the implicature
- Denying **explicit meaning**
 - I was being ironic!
 - I am not committed to the literal meaning

	Scenario 1 <i>Denying explicit meaning</i>	Scenario 2 <i>Denying implicit meaning</i>
Step 1	Speaker says p and may implicate q	Speaker says p and may implicate q
Step 2	Hearer holds speaker accountable for p	Hearer holds speaker accountable for q
Step 3	Speaker denies commitment to p, accepts responsibility only for q	Speaker denies commitment to q, accepts responsibility only for p

Defense lines (staseis)

Going back to Hermagoras (2nd century B.C.)

Defense line (status)		e.g. murder accusation
Denial	I did not do X	I did not do it
Redefinition	I did X, but X is not what you say it is	It was not premeditated murder but an accident
Circumstances	I did X, but there are mitigating circumstances	I was drunk
Procedure	Procedural mistakes	The judge is prejudiced

Defense line (status)		Accusation of having said something objectionable
Denial	I did not do X	I did not say that!
Redefinition	I did X, but X is not what you say it is	I said that, but I meant something else
Circumstances	I did X, but there are mitigating circumstances	I said that, but I was drunk
Procedure	Procedural mistakes	Who are you to judge me?

Summing up

- 2 scenario's
 - Accusation concerns explicit meaning
 - Accusation concerns implicit meaning
- 4 defence lines
 - **Denial**
 - **Redefinition**
 - **Appeal to circumstances**
 - **Appeal to procedural mistake**
- 8 types of defence

	Explicit meaning	Implicit meaning
Denial	A	B
Redefinition	C	D
Circumstances	E	F
Procedure	G	H

- Denial
 - **Denial A**: accusation concerns explicit meaning

- **Denial B:** accusation concerns implicature
- **Redefinition**
 - **Redefinition C:** what does <words you used> mean?
 - Irony, metaphor, hyperbole
 - **Redefinition D:** denying implicature
 - Most of the time not possible
- **Circumstances**
 - **Circumstances E:**
 - Slip of the tongue
 - Heat of the moment
 - **Circumstances F:**
- **Procedure**
 - **Procedure G:**
 - Fake news media
 - **Procedure H:**

Commitment and denial

- The more you are committed to (responsible, accountable for) a particular reading of your words, the less reasonable denial of that reading will be
- So what determines strength of commitment?
- “I hope you can see your way to letting this go, to letting Flynn go. He is a good guy. I hope you can let this go.”
 - **Implicature:** you should let this go (**directive**)
 - Grice: **generalized conversational implicature**
 - Searle: **indirect speech act**; secondary speech act asserts the **sincerity condition** of the **primary speech act**
 - Speaker is committed to generalized implicature (if he does not immediately cancel it himself). Behaves like explicit content in this respect
 - **Conventional indirectness in Politeness Theory**

Stronger Sentence meaning	Weaker Sentence meaning
What is said (coded meaning)	Particularized conversational implicature
Conventional implicature	Indirect politeness strategies

Stronger Sentence meaning	Weaker Sentence meaning
Semantic (logical) entailment	'political myths' and other ideological metaphors, stereotypes (CDA)
Explicature	Hint
Generalized conversational implicature	Suggestion
Conventionalized indirect speech act	Connotation
Conventional indirectness (Politeness)	Insinuation
Presupposition	

Entailment (lecture 7)

A sentence expressing proposition p **entails** a sentence expressing proposition q if the truth of q follows necessarily from the truth of p.

For example: John ate all the cookies → John ate some cookies

It is not possible to think of circumstances in which the first sentence is true and the second sentence is false

Presupposition (lecture 7)

A: my dog is black

B: so you are saying you have a dog?

A: No, I don't have a dog (??)

Presupposition cancelling (only with negation!) → No my dog is not black, I don't even have a dog.

Particularized implicature (lecture 3)

A: Smith doesn't seem to have a girlfriend these days

B: He has been paying a lot of visits to New York lately

Implicature: Maybe he has a girlfriend in New York

A: You lied to me, you suggested that Smith had a girlfriend in New York!

B: I never said anything like that, that's not what I meant!

Vragenuurtje

No clear boundry

More semantic More linguistic	→	→	More pragmatic More contextual
----------------------------------	---	---	-----------------------------------

More semantic More linguistic	→	→	More pragmatic More contextual
What is said (coded meaning)	Generalized conversational implicature	Particularized conversational implicature	Hint
Conventional implicature	Conventionalized indirect speech act	Indirect politeness strategies	Suggestion
Semantic (logical) entailment	Conventional indirectness (politeness)	'political myths' and other ideological metaphors, stereotypes (CDA)	Connotation
Explicatures	Presupposition)		Insinuation

Deixis/anaphora: boundary phenomenon

- **Deictic** words refer to a person, a place or a time in the speech situation
 - Person = **personal deixis**: I, we, you, him
 - Place = **spatial deixis**: here/there, this/that
 - Time = **temporal deixis**: now, yesterday, tomorrow
- **Anaphoric words** (typically a pronoun) refer to an explicit, linguistic antecedent in the preceding context

Implicature: Grice

Conventioneel: triggered by the meaning of a word, not cancellable

Generalized: the sentence normally (almost always!) has this implicature independent of context (but may be cancelled by the context)

Particularized: it is entirely dependent on this particular context

Austin/Searle

- **Speech acts**
 - **Assertive**: speaker commits himself to the truth
 - **Directive**: speaker is trying to get the hearer to do something
 - **Commissive**: speaker is committing himself/herself to do something
 - **Expressive**: speaker is communicating a feeling
 - **Declarative**: speaker is making something happen by saying it
- **Direct/indirect, explicit/implicit performative**
 - Direct/indirect: is there a linguistic form indicating the intended speech act? This could be a speech act verb or a typical linguistic form (assertive, imperative,

interrogative))

- Explicit/implicit: is there an explicit speech act verb in the utterance? Is the speech act explicitly performative?
- Direct/explicit: i am asking you to close the window (speech act verb)
- Direct/implicit: close the window (imperative form)
- Indirect/explicit: I am telling you it would be great if the window were closed
- Indirect/implicit: I am cold

- **Primary/secondary taalhandeling**

- **Felicity conditions**

Politeness

- 5 main strategies
 - **Bald on record**
 - **Direct (on record)**: with positive politeness
 - **Direct (on record)**: with negative politeness
 - **Indirect/off record**: the request is a particularized implicature! Speaker may deny commitment!
 - Keep silent
- Weight = distance + power + ranking
 - **Distance**: social (determined e.g. by frequency of interaction)
 - **Power**: higher, equal, lower (roles)
 - **Ranking**: imposition of the speech act (different per culture, subculture)
- Gewicht = sociale afstand + machtsverschil + inbreuk van de handeling op zich

Voorbeeld Grice/Searle/Politeness

Explicit: can you close the window?

Implicit: close the window

- Grice: generalized conversational implicature
- Searle: conventionalized indirect speech act (questioning preparatory condition)
- Brown & Levinson: 'conventionally indirect' = direct, on-record with negative politeness
- Watts: context-dependent but will normally be politic rather than polite

Presupposition

Presupposition triggers:

Sort	Voorbeeld	Presupposition	Survives negation
Definite description	The dog Your dog	There is a dog you have a dog	My dog is not black
Dactive verb	Know, regret, to be sorry/sad that...	Presupposes the truth of the complement	I don't regret doing that
Change-of-state verb	Stopped Opened	Was going on, started Was closed	I did not stop smoking
Iterative	Again	Happend before	I did not do it again
Cleft	It was X who did it	Someone did it	It was not me who did it

Oefenvragen

▼ Wat is het verschil tussen *semantiek* en *pragmatiek*?

Pragmatiek kan ruwweg worden gedefinieerd als de studie van het taalgebruik in een context - in vergelijking met de semantiek, die de studie is van de letterlijke betekenis, onafhankelijk van de context.

▼ Wat is *conventionalisering*?

een inferentie wordt zo gewoon dat taalgebruikers die beginnen te verwachten. Als die verwachting eenmaal bestaat, is de interpretatie conventioneel geworden.
Conventionele implicatuur

▼ Welke typen *implicatures* zijn er?

- Conventionele implicatuur
- Generalized conversational implicature
- Particularized conversational implicature

▼ Wat zijn de 4 *maxime's* volgens Grice?

1. **Maxim of Quantity**: say enough but don't say too much
2. **Maxim of Quality**: say only what you believe is true
3. **Maxim of Relation**: say only what is relevant
4. **Maxim of Manner**: be brief, clear, unambiguous, and orderly

▼ Wat zijn de 2 *principes* volgens neo-Griceans (Horn)?

1. **The Q(uantaty)-Principle**: say as much as you can

- From the perspective of the hearer: the speaker does not mean more than what was said. What is not said is not the case

2. **The R(elevance)-Principle**: don't say more than necessary

- From the perspective of the hearer: the speaker means more than was said. I am allowed to infer anything that 'speaks for itself'

▼ Wat betekent een *negative implicature*?

Negative implicature: the normal implicature does not hold

▼ Wanneer is iets volgens de *Relevantie theorie* een implicatuur?

De implicatuur is geheel contextafhankelijk en het is de moeite van het verwerken waard

▼ Wat zijn *explicatures*?

Explicatures = everything you add to the linguistically encoded meaning in order to arrive at the full proposition.

Like the coded meaning, they contribute to truth conditions.

Like implicatures, they are dependent on the context (relevance)

▼ Geef een voorbeeld van een *explicit performative* en van een *implicit performative*

Bijvoorbeeld:

- explicit performative:
 - I promise i will do it tomorrow
 - I apologize
- Implicit performative:
 - I will do it tomorrow
 - I'm sorry

▼ De *speech act theory* van Austin bestaat uit 3 onderdelen. Benoem deze en leg deze uit.

1. Locution = the act of saying (what is said)
2. Illocution = what you intend to do by means of saying
3. Perlocution = effect on the hearer, what you intend to achieve

▼ Wat zijn de 4 *geslaagdheidsvoorwaarden* van Searle?

1. Propositionele-inhoud voorwaarde
2. Voorbereidende voorwaarde

3. Oprechtheidsvoorwaarde

4. Essentiële voorwaarde

▼ Er bestaan 5 groepen taalhandelingen, welke zijn dat?

1. Bewerend

2. Sturend

3. Bindend

4. Utrukkend

5. Verklarend

▼ Wat is het verschil tussen een *direct speech act* en een *indirect speech act*?

Bij een direct speech act is er een directe relatie tussen de vorm van de uiting en de bedoelde taalhandeling.

bij een indirecte speech act suggereert de vorm van de uiting een andere taalhandeling dan degene die bedoeld is.

▼ Wat is het verschil tussen *deiktische woorden* en *anatorische woorden*?

Om de verwijzing van een deiktisch woord te bepalen heb je kennis van de spreek situatie nodig

Om de verwijzing van een anatorisch woord te bepalen heb je kennis van de omringende talige context nodig.

▼ Welke verschillende *deiktische elementen* bestaan er?

1. Persoonsdeixis

2. Ruimtelijke deixis

3. Temporale deixis

▼ Wat zijn de twee *presupposition triggers*?

1. Definite description

2. Change-of-state verb

▼ Wat is het verschil tussen een *entailment* en een *presuppositie*?

Bij een entailment kijk je naar het ding dat wordt gedaan (my wife was kidnapped → someone was kidnapped).

Bij een presuppositie kijk je naar wat voor de hand ligt (my wife was kidnapped → I have a wife)

▼ Waar heb je behoefte aan bij een *positief gezicht* behouden en waar heb je behoefte aan bij een *negatief gezicht* behouden?

- Positief gezicht: behoefte aan waardering, aardig gevonden worden, bij een groep horen
- Negatief gezicht: behoefte aan met rust gelaten worden, autonomie, eigen domein

▼ Wat is het verschil tussen *politeness 1* en *politeness 2* (theorie van Watts)?

- Politeness 1: wat gewone taalgebruikers in een specifieke situatie als (on)beleefd ervaren, wat ze zelf zo zouden noemen
- Politeness 2: wat de beleefdheidstheorie 'beleefd' noemt (technische, theoretische term)

▼ Wat betekent *politic* in de beleefdheidstheorie?

Als een uiting niet speciaal opvalt als 'beleefd' of 'onbeleefd' maar simpelweg gepast in de gegeven situatie is.

▼ Welke 3 vormen van *beurttoewijzing*? Leg deze ook uit.

1. Anderselectie = een nieuwe spreker wordt 'aangewezen'
2. Zelfselectie = een nieuwe spreker bepaalt zelf dat het nu zijn/haar beurt is
3. Beurtbehoud = de huidige spreker kan doorpraten

▼ Wat zijn de 4 soorten *sequenties*?

1. Pre-sequentie
2. Basissequentie
3. Insterie-sequentie
4. Post-sequentie

▼ Wat voor soorten *metaforen* zijn er volgens de *critical metaphor analysis*?

1. Personification
2. Light metaphors
3. Journey metaphors
4. Social metaphors

▼ Welke 4 *defense lines* zijn er? Geef bij elk een voorbeeld

1. Denial → Ik heb de koekjes niet gegeten.
2. Redefinition → Ik heb de koekjes gegeten, maar niet allemaal
3. Circumstances → Ik had zo'n honger
4. Procedure → Waarom beschuldig je mij? Jij hebt alle chocola opgegeten!